

Beschrijving van het orgel in de Ned. Herv. Kerk te NIEUW BUIJEN

Het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Nieuw Buinen is, volgens opschrift, in het jaar 1879 vervaardigd door de orgelmakers Van Oeckelen & Zn. te Haren.

Er zijn sindsdien geen veranderingen aan het instrument aangebracht.

HUIDIGE STAAT

Windvoorziening

In de onderkas ligt een magazijnbalg met eiken bladen en een inspringende vouw. Een pompinstallatie, bestaande uit 2 schepbalgen en een handzwenkel, is buiten gebruik; er is een tamelijk oude windmotor in een dempkist. Opsij van de ventielkast is een schokbreker in verticale stand gemonteerd, met drie schroefveren. Het windkanaal is, evenals deze schokbreker, van eiken. In de windvoorziening zijn geen lekkages waarneembaar.

Windlade

De lade is van eiken, doch de pijpstukken en de drie "opliggende" voorsponden zijn van mahonie. Deze voorsponden worden met drie ronde palmhouten schroeven vastgedraaid. Het pijpwerk staat aldus opgesteld:
e" C f".

Enkele maten: binnenhoogte windkast 8,8, hoogte cancelraam 6,2.

De ventielen zijn los en bewegen tussen geleidestiften. De pulpeten zijn zwart aangeslagen.

Er was (in oktober '69) enige doorspraak te constateren, doch niet in hevige mate.

Klavier

Het klavier bevindt zich aan de zijkant van het orgel. De omvang is van C t/m f", het aangehangen pedaal loopt van C t/m a-kl.

De toetsen zijn éénarmig; het beleg is op de ondertoetsen met koperen pennetjes vastgezet, doch vele stukjes zijn echter zonder deze pennetjes vernieuwd. Het beleg ziet er erg vies en vergeeld uit.

Enkele maten: ondertoets 43, boventoets 90/95. Geen geprofileerde frontons. De zwarte registerknoppen bevinden zich in een horizontale rij boven het klavier. Twee van de naamplaatjes op de knoppen ontbreken, de windlosser is buiten gebruik.

Er is een eenvoudige klavieromlijsting; de klavierbak is van eiken.

Mechaniek.

Metalen ronde wellen met verstelbare aspunten, metalen welarmen, mahonie(?) dokjes, het grenen welraam ligt horizontaal onder de lade. Grenen abstracten, metalen winkels.

Eiken registertrekstukken, metalen winkels in een geprofileerde (!) eiken regel. Er zijn geen registerwellen. Geen invoeringen, wel zijn de oogjes aan de toetsen en aan de ventielen benaaid.

De speelaard is aangenaam, en er is weinig rammel.

Front en kas

Het front kan worden gerekend tot de beste, die Van Oeckelen heeft gemaakt; het bezit overhoekse zijtorens.

De frontpijpen vertonen tal van kleine donkere vlekken.

De vurenhouten kas is geverfd. Wormgaten zijn niet aangetroffen.

De bekroeringen van de zijtorens ontbreken.

Jan 1907

Pijpwerk

De volgorde van de registers op de lade is, gerekend vanaf het front, aldus

Prestant 8' 17 kleinste op de lade.
Bourdon 16' bas (= C t/m c-kl.) | De grootsten van eiken, vervoerd achter de
" " disc. (= vanaf cis) | middentoren; op de lade 30 metalen pijpen.
Salicionaal 8'
Holpijp 8' de 22 kleinste van metaal op de lade.
Viola di Gamba 8', het groot octaaf in de Salicionaal.
Octaaf 4'
Quintfluit 3' = spitsfluit
Spitsfluit 4'
Octaaf 2'
Trompet 8' disc. vanaf cis.
" " bas (= C t/m c-kl.) Metalen stevels, koperen lepels zonder
loodbeleg, de grootste beleerd.

Steminrichting: Prestant: expressions tot c"
Salicionaal: geheel expressions
Gamba: expressions, behalve de 5 kleinste krullen.
Octaaf 4': expressions tot c", krullen c" tot f".
Octaaf 2': expressions tot c'.
Spitsfluit 3': expressions tot f-kl.
Spitsfluit 4': expressions tot c', de rest krullen.

Het pijpwerk is uit tamelijk stevig materiaal vervaardigd en van slechts enkele kleine pijpjes van de spitsfluiten zijn, wegens het ontbreken van een steminrichting, de randen beschadigd door het stemmen (hetgeen duidt op een lekke windlade).

De meeste pijpen zijn voorzien van enkele, niet diepe, kernsteken.

Enkele trompetbekers zijn wat verbogen.

De toonhoogte is enkele zwevingen hoger dan 440.

Het orgel bezit een stevige klank, slechts de Salicionaal klinkt erg ordinair.

Algemene opmerking: Het orgel is kennelijk met veel zorg vervaardigd en - met uitzondering van de kas - van goede materialen. Het instrument mag tot de betere Van Oeckelen-orgels worden gerekend.

De vervangingswaarde is f 50.000,-.

RESTAURATIE

Ben restauratie dient hoofdzakelijk een grondige revisie van de windlade te omvatten; in de lade dient een zogenaamde verande sleepconstructie te worden aangebracht, teneinde deze bestand te doen zijn tegen de ongunstige invloeden van de verwarming.

Enkele beschadigde pijpen moeten worden hersteld, terwijl het klavierbeleg moet worden vernieuwd.

Haarlem, oktober 1969

K.R. Bolt